

Отже, мовна ситуація надавала ґрунт до цілком протилежних варіантів стратегій мовної політики. Один із них закликав враховувати мовну специфіку як даність і, відповідно, підвищити статус мов національних меншин до певного рівня. Інший – акцентував неприродність такої ситуації, що викликана тривалим бездержавним статусом українських земель, і віддавав перевагу політиці «позитивної дискримінації», подальшої українізації не тільки освіти, але й інших сфер публічного простору. Зараз, на тлі російської агресії, мовна політика поступово спрямовується на рішучішу українізацію освітнього, медійного та культурного простору.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про мови в Українській РСР». URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Закон_УРСР_«Про_мови_в_Українській_РСР».
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Мовна політика. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um51.htm>.
4. Про засади державної мовної політики. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>.
5. Про мови в Українській РСР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8312-11>.

Капітанов Роман Денисович,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра навчально-наукового інституту № 2 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: старший викладач кафедри юридичного документознавства навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ
Проценко Г. П.

МОВЛЕННЄВІ ПРАВОПОРУШЕННЯ (МОВА ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВОПОРУШЕННЯ)

Роль мови (мовлення) як засобу вчинення правопорушень, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення (КУпАП), є дуже важливою, а отже потребує ретельного дослідження. Перегукується з цим і проблематика встановлення відповідальності за невиконання вимог Закону

України, номер 2704-VIII «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (прийнятий 25.04.2019 р., набрав чинності – 16.07.2019 р.).

Видається слушним розпочати розгляд мови як засобу вчинення правопорушень, передбачених у КУпАП, на прикладі статей 173, 173¹, 173², 173⁴. У кожній з цих статей прямо або побічно фігурує мовлення як засіб вчинення протиправного діяння.

Стаття 173. Дрібне хуліганство

Дрібне хуліганство, тобто нецензурна лайка в громадських місцях, образливе чіпляння до громадян та інші подібні дії, що порушують громадський порядок і спокій громадян.

Провівши аналіз цієї статті, можна виокремити мовлення (в цьому випадку – нецензурну лайку) як засіб вчинення правопорушення, вживання такого мовлення тягне за собою накладання штрафних санкцій на особу, яка вчинила відповідне діяння.

Стаття 173¹. Поширювання неправдивих чуток

Поширювання неправдивих чуток, що можуть викликати паніку серед населення або порушення громадського порядку.

Стаття 173². Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування.

Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, тобто умисне вчинення будь-яких діянь (дій або бездіяльності) фізичного, психологічного чи економічного характеру (застосування насильства, що не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), внаслідок чого могла бути чи була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого, а так само невиконання термінового заборонного припису особою, стосовно якої він винесений, або неповідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про місце свого тимчасового перебування в разі його винесення.

Стаття 173⁴. Булінг (цькування) учасника освітнього процесу

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються

стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

У наведених вище прикладах, ми можемо спостерігати яскравий прояв використання мови як засобу вчинення адміністративного правопорушення. Найчастіше в КУпАП мовленнєві правопорушення базуються на образі, психологічному мовленнєвому насильстві, погрозах, цькуванні тощо.

До Кодексу України про адміністративні правопорушення, як оприлюднено в ЗМІ, будуть введені на виконання Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» – ч. 52 ст. 188 та ч. 53 ст. 188.

Основною функцією цього Закону було розширити обов'язкові межі використання державної мови в державних, комунальних, навчальних та інших установах. За недотримання його положень передбачено і розміри штрафів:

3,4–5,1 тис. грн – за порушення закону у сфері науки, культури, книговидання, спорту, здоров'я, телекомунікацій та поштового зв'язку, у технічній та проектній документації, в інтерфейсах програм та сайтів, у публічних оголошеннях і заходах, рекламі, транспорті;

3,4–6,8 тис. грн – за порушення закону під час засідань, зустрічей, робочого спілкування та документообігу в органах влади, державних органах, комунальних підприємствах, судах, у Збройних силах України та правоохоронних органах;

5,1–6,8 тис. грн – за ненадання інформації про товари та послуги українською мовою;

6,8–8,5 тис. грн – за порушення закону у сфері друкованих ЗМІ.

Але поки що до Кодексу України про адміністративні правопорушення не було внесено поправок згідно з цим Законом.

Отже, питання щодо мови (мовлення) як засобу вчинення правопорушень потребує більш детального та ретельного дослідження.